

Deventer, 11 december 2020

Actualisatie Gouwsluisweg 2 te Alphen aan den Rijn

Op 4 mei 2016 is door EcoTierra-ecologisch adviesbureau een quickscan flora en fauna uitgevoerd op de locatie Gouwsluisweg 2 te Alphen aan den Rijn. Deze quickscan was nodig voor de beoogde sloop van de aanwezige opstallen ten behoeve van de realisatie van diverse woningen. Uit de quickscan bleek dat een nader onderzoek vleermuizen en gierzwaluw noodzakelijk was. Het nadere onderzoek heeft op diverse data in 2016 plaatsgevonden. Er zijn toen geen vaste verblijf- en/ of voortplantingsplaatsen aangetroffen.

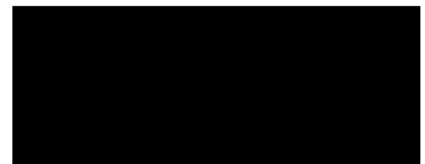
Omdat de onderzoeken meer dan drie jaar geleden zijn uitgevoerd en de Flora- en faunawet in 2017 is overgegaan in de Wet natuurbescherming diende er een actualisatie plaats te vinden van de uitgevoerde onderzoeken.

In onderhavige situatie is ervoor gekozen om wederom een quickscan uit te voeren om vast te stellen of er een wijziging (bijvoorbeeld in de staat van onderhoud van de opstallen) in de situatie heeft plaatsgevonden ten opzichte van 2016 en om te kijken of er nieuwe diersporen aanwezig waren. Tevens is met behulp van een hoogwerker een sporenonderzoek uitgevoerd om vast te stellen of vleermuizen, gierzwaluwen, huismussen en/of steenmarter vaste verblijf- en/ of voortplantingsplaatsen hebben in onder andere de daken van de te amoveren gebouwen.

Locatie

Afbeelding 1: Situering onderzocht gebied (bron: google maps).

Informatie onderzoek

Het genoemde onderzoek is op 10 december 2020 uitgevoerd. Tijdens het veldbezoek was het bewolkt bij een temperatuur van circa 5°C. Tijdens het onderzoek is gebruik gemaakt van een zaklamp, een zoomcamera en een hoogwerker. Door te werken meteen hoogwerker konden alle opstallen vrijwel volledig onderzocht worden.

Tijdens het onderzoek zijn alle dakpannen opgetild en is de ruimte tussen dakbeschoot en dakpannen onderzocht op uitwerpselen, veren en nestresten. Verder is uitvoerig gekeken of de te amoveren gebouwen overige geschikte openingen voor vleermuizen hebben zoals open stootvoegen, openingen bij de dakranden, loodslabben en dergelijke.

Op internet zijn diverse verspreidingsatlassen (waaronder NDFF) geraadpleegd en gezocht naar waarnemingen van gierzwaluw, huismus, vleermuizen (met name laatvlieger, ruige dwergvleermuis en gewone dwergvleermuis) en steenmarter binnen het plangebied. Er zijn geen waarnemingen gevonden binnen onderhavige onderzoekslocatie. In de omgeving zijn wel waarnemingen gevonden van gierzwaluw, huismus, gewone dwergvleermuis en laatvlieger.

Foto's: De te amoveren opstallen.

Foto's: Werkzaamheden uitgevoerd met een hoogwerker.

Correspondentieadres
Abraham Teerlinkstraat 10
7424 DM Deventer

0570-597418
info@ecotierra.nl
www.ecotierra.nl

Bevindingen

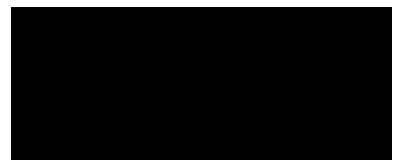
Constructie

Het dak van Gouwsluisseweg 2 is ten opzichte van de uitgevoerde quickscan in 2016 significant verslechterd. Er lijken meer dakpannen te ontbreken en het dakbeschot is op enkele plekken al volledig weggerot. Derhalve is het dak tochtig en vochtig. De verwachting is dat het dak, bijvoorbeeld tijdens een storm, opnieuw dakpannen zal verliezen doordat de dakpannen deels losliggen.

De daken van de overige bebouwing verkeren in een betere staat. De dakpannen liggen allemaal strak op elkaar en er zijn geen overige openingen aanwezig. Deze opstallen hebben geen spouw of overige openingen, zoals openingen bij de dakranden.

Foto's: Slechte staat van onderhoud opstallen.

Foto's: Ontbreken openingen bij opstallen.

Soorten

Vleermuizen

Tijdens het onderzoek zijn geen exemplaren of sporen (zoals uitwerpselen) van vleermuizen aangetroffen. Het dak van Gouwsluisseweg 2 is gezien de slechte staat waarin het dak verkeerd eveneens niet geschikt bevonden voor vleermuizen. Zo is het dak te tochtig en vochtig. Tijdens de omgevingscheck is gebleken dat in de directe omgeving veel woningen met geschikte pannendaken en toegankelijke spouwen aanwezig zijn. De daken van de overige gebouwen zijn doordat de dakpannen strak op elkaar liggen eveneens niet geschikt bevonden voor vleermuizen.

Doordat de opstallen ook niet beschikken over een spouw of andere openingen zoals openingen bij de loodslabben, boeiboorden en dergelijke is het aannemelijk dat vleermuizen geen vaste verblijfplaatsen hebben in de te amoveren opstallen. Dit komt overeen met de resultaten van het in 2016 uitgevoerde nadere onderzoek naar vleermuizen.

Er geen negatieve effecten op vleermuizen te verwachten.

Jaarrond beschermde nesten (huismus en gierzwaluw)

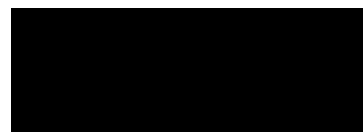
Tijdens het onderzoek zijn geen nesten of overige sporen van gierzwaluw of huismus aangetroffen. Er zijn binnen en nabij het plangebied geen huismussen waargenomen. Ook tijdens de omgevingscheck zijn geen huismussen gezien of geoord.

Derhalve zijn nestlocaties van deze soorten redelijkerwijs uit te sluiten. Dit komt overeen met het uitgevoerde nadere onderzoek van 2016.

Vogelsoorten zonder jaarrond beschermd nest

Tijdens het onderzoek zijn verschillende kauwen aangetroffen op de daken/ schoorstenen van de te amoveren gebouwen. Het is mogelijk dat deze soort hier ook broedt. Er zijn twee oude nesten (met veer) van zeer waarschijnlijk spreeuw waargenomen in het dak. Door de slechte staat van het dak waren de nesten nat. Tijdens het onderzoek is bij een woning nabij een spreeuw waargenomen in het dak. Tevens is een groep spreeuwen waargenomen in een boom nabij.

Broedgevallen van soorten zonder jaarrond beschermd nest zijn niet uit te sluiten in onderhavige situatie. De sloop dient derhalve voor maart 2021 plaats te vinden om te voorkomen dat er gebroed gaat worden.

Foto's: Nestresten van vermoedelijk spreeuw en spreeuw in dak woning nabij.

Steenmarter

Er zijn geen concrete aanwijzingen aangetroffen, zoals krabsporen en latrines, die wijzen op de aanwezigheid van een steenmarter. De steenmarter is nog steeds geen algemene verschijning in dit deel van het land. Voortplantings- en/ of verblijfplaatsen van deze soort zijn derhalve niet te verwachten.

Vervanging Flora- en faunawet met Wet natuurbescherming

De Ff-wet is zoveel mogelijk beleidsarm overgegaan in de Wnb. Dit houdt in dat voor de meeste soorten dezelfde bescherming/ vrijstelling geldt. Dan gaat het bijvoorbeeld om Habitat- en Vogelrichtlijnsoorten, maar ook de lijst met jaarrond beschermde vogelnesten is hetzelfde gebleven in de provincie Zuid-Holland.

De verandering van soorten bestaat met name uit planten, insecten en vissen. De toegevoegde beschermde soorten zijn niet waargenomen binnen het plangebied en worden hier ook niet direct verwacht.

Natuur-inclusief bouwen

Omdat het nieuwbouw betreft is in overleg met de initiatiefnemer voor gekozen om iets bij te dragen aan de biodiversiteit in de omgeving. Hieronder wordt een voorstel gedaan voor de natuur-inclusieve maatregelen.

Voor huismussen kunnen 4 kasten (HMP2–Huismuskast) worden ingebouwd.

<https://www.faanaprojecten.nl/product/16/hmp2-huismuskast.html> of soortgelijk.

Voor gierzwaluwen kunnen 3 nestkasten (GZP2 – Gierzwaluwkast) worden ingebouwd

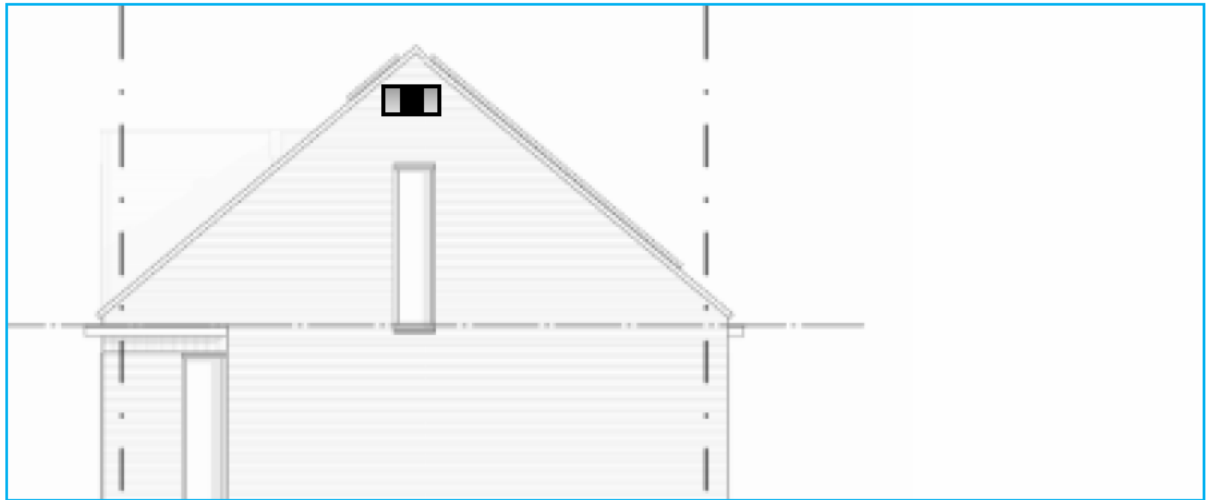
<https://www.faanaprojecten.nl/product/25/gzp2-gierzwaluwkast.html> of soortgelijk.

Voor vleermuizen kunnen er 2 kasten (VMPM3 – Inbouwkast) worden ingebouwd.

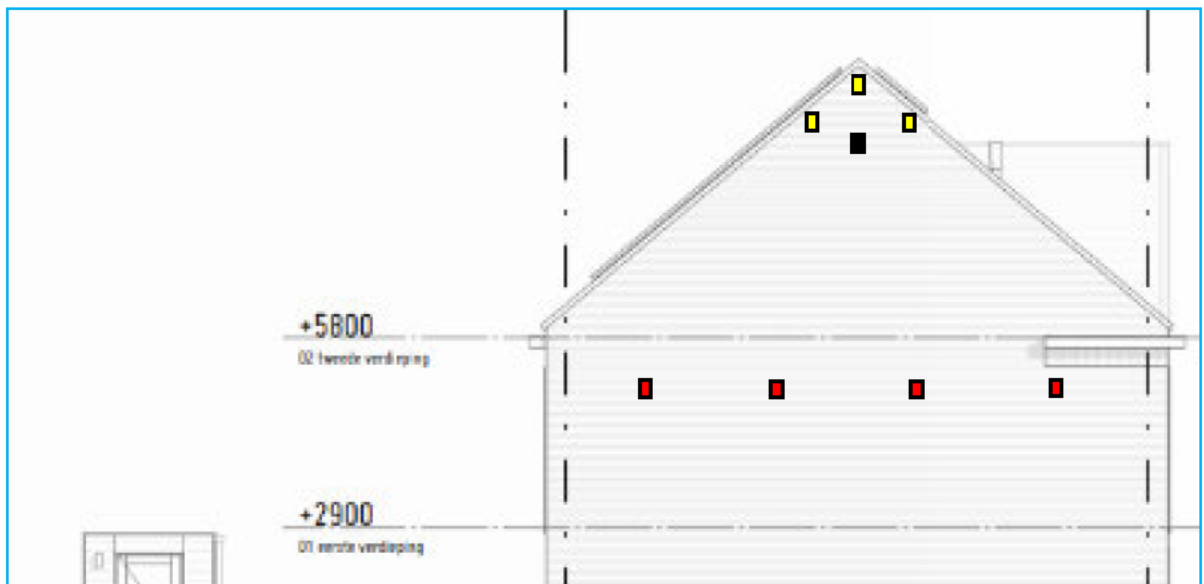
<https://www.faanaprojecten.nl/product/11/vmpm3-inbouwkast.html> met aan de zuidelijk georiënteerde kast aan beide zijdes een uitbreiding met de kasten

<https://www.faanaprojecten.nl/product/12/vmpm3-uitbreiding.html>

Vleermuiskast
 Uitbreiding
 Huismussenkast
 Gierzwaluwkast

Afbeelding 2: Vleermuiskasten kopgevel Zuid-Oost.

Afbeelding 3: Vleermuis, huismus en gierzwaluwkasten kopgevel Noord-West.

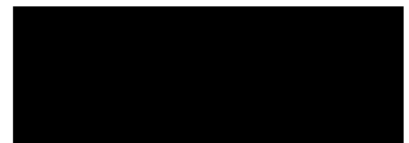
Conclusie

Op basis van het uitgevoerde onderzoek zijn negatieve effecten aangaande vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest, vleermuizen, steenmarter of overige beschermde soorten niet te verwachten. Uiteraard is de zorgplicht van toepassing. De sloopwerkzaamheden dienen in verband met mogelijke broedsels van vogels zonder jaarrond beschermd nest uiterlijk voor maart te worden uitgevoerd.

Doordat er natuur-inclusief wordt gebouwd is de verwachting dat er een impuls zal worden gegeven aan de lokale biodiversiteit.

Correspondentieadres
 Abraham Teerlinkstraat 10
 7424 DM Deventer

0570-597418
 info@ecotierra.nl
 www.ecotierra.nl

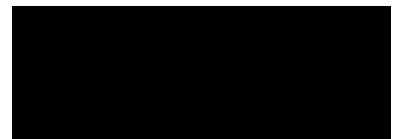

BIJLAGE 1

WETTELIJK KADER

**Correspondentieadres
Abraham Teerlinkstraat 10
7424 DM Deventer**

**0570-597418
info@ecotierra.nl
www.ecotierra.nl**

Wet natuurbescherming (Wnb)

De Flora- en faunawet is op 1 januari 2017 overgaan in de Wet natuurbescherming (Wnb). Deze wet dient ter vervanging van de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet en heeft als doel te komen tot één integrale en vereenvoudigde regeling van de natuurbescherming. Hierbij is de Europese regelgeving als uitgangspunt genomen. In de wet is nog steeds een deling van bescherming van soorten en gebieden (Natura2000).

Soortenbescherming

De Wet natuurbescherming kent een apart beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn, een apart beschermingsregime voor soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn en een apart beschermingsregime voor andere soorten, die vanuit nationaal oogpunt beschermd worden.

Alle vogels, in totaal ruim 700 soorten, zijn beschermd (Vogelrichtlijn). Sommige soorten genieten een extra bescherming onder het verdrag van Bern of is het nest ervan jaarrond beschermd. Daarnaast worden ongeveer 230 overige Europese en nationale soorten beschermd.

- Verbodsbepalingen

Elk van deze beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Bron: Brochure Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, ministerie EZ, versie 1.3 december 2016).

De verbodsbepalingen voor vogels en Habitatrichtlijnsoorten in de Wet natuurbescherming sluiten vrijwel één op één aan bij de bepalingen uit de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. De verbodsbepalingen zijn gericht op de bescherming van individuen van soorten.

Verstoring van vogels is niet verboden indien de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort (artikel 3.1 lid 4 en lid 5). Het is aan de initiatiefnemer om zich ervan te vergewissen – en waar nodig aan te kunnen tonen - dat de op zich versturende activiteit geen bedreiging vormt voor de vogelsoort en aldus niet leidt tot verslechtering van de staat van instandhouding van de betreffende soort.

Het verbod om dieren opzettelijk te doden of te vangen en het verbod om vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of vernielen, is niet van toepassing op de bosmuis, huisspitsmuis of veldmuis, voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden (artikel 3.10 lid 3).

Opzettelijkheid

In de Wet natuurbescherming is bij meer verbodsbepalingen dan onder de Flora- en faunawet het opzetvereiste toegevoegd, in lijn met de artikelen van de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn. In de Flora- en faunawet was alleen sprake van het opzetvereiste bij verontrusting (art 10). Hierdoor was de Flora- en faunawet strenger dan de verbodsbepalingen van de Habitatrichtlijn. Niet-opzettelijke handelingen waarbij de verbodsbepalingen overtreden worden, zijn nu niet langer verboden. Daarbij is van belang dat het Europees Hof van Justitie in zijn jurisprudentie heeft bepaald dat onder opzet ook voorwaardelijke opzet moet worden begrepen⁶⁾: *“Daarvan is sprake als iemand een handeling verricht en daarbij bewust de aanmerkelijke kans aanvaardt dat zijn gedragingen schadelijke gevolgen hebben voor een dier of plant...”*.

- Ontheffing of vrijstelling

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of vrijstelling moet aan drie criteria zijn voldaan:

- Ten eerste mag alleen van de verbodsbepaling afgeweken worden als er geen andere bevredigende oplossing voor de handeling mogelijk is.
- Ten tweede moet tegenover de afwijking van het verbod een in de wet genoemd belang staan. De wet geeft voor de verschillende beschermingsregimes aan wat die belangen zijn.
- Ten slot mag de ingreep geen afbreuk doen aan de staat van instandhouding van de soort.

De drie criteria op grond waarvan van de verbodsbepalingen afgeweken kan worden, zijn eveneens uit deze twee richtlijnen overgenomen. Dat betekent dat de verbodsbepalingen niet overtreden mogen worden, tenzij men een ontheffing kan krijgen (het zogenoemde ‘nee, tenzij-principe’).

Als aan deze drie vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen zijn bovendien vrijstellingen mogelijk, bijvoorbeeld in de vorm van een provinciale verordening of een gedragscode.

Correspondentieadres
Abraham Teerlinkstraat 10
7424 DM Deventer

0570-597418
info@ecotierra.nl
www.ecotierra.nl

Vrijstellingen kunnen in principe gelden voor alle drie de beschermingsregimes. Vrijstellingen van verbodsbepalingen zoals die gelden voor Vogelrichtlijn- of Habitatrichtlijnsoorten, kunnen alleen verleend worden voor in de Europese Vogelrichtlijn of Europese Habitatrichtlijn genoemde belangen. Om soorten vrij te stellen, zal altijd voldaan moeten zijn aan de vereisten van de wet, met name de afweging dat de vrijstelling geen afbreuk mag doen aan het streven de populatie van de betrokken soort in hun natuurlijk verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan (voor Habitatrichtlijnsoorten en andere soorten) dan wel dat de vrijstelling niet leidt tot verslechtering van de staat van instandhouding van vogelsoorten.

Belangen voor ontheffingsverlening of vrijstelling onder de Wet natuurbescherming

Voor vogels beschermd onder de Vogelrichtlijn kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- ter bescherming van flora of fauna;
- voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt,
- om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Voor soorten beschermd onder de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern of het Verdrag van Bonn kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
- in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Voor andere, 'nationaal' beschermde soorten kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- de belangen die gelden voor soorten van de Habitatrichtlijn zoals hierboven genoemd;
- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daaropvolgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
- ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied,
- in het algemeen belang van de betreffende soort.

Provinciale staten kunnen vrijstelling van de verbodsbepalingen verlenen. Dit moet worden geregeld in een provinciale verordening. In de verordening of regeling staat aangegeven voor welke verbodsbepalingen, voor welke handelingen en voor welke soorten de vrijstelling geldt. Onder meer op basis van regionale verschillen in de staat van instandhouding van soorten kunnen de vrijgestelde soorten per provincie verschillen.

Op basis van door PS vastgestelde provinciale verordeningen d.d. 1 december 2019

Nederlandse Naam	Wetenschappelijke Naam	Drenthe	Flevoland	Friesland	Gelderland	Groningen	Limburg	Noord-Brabant	Noord-Holland	Overijssel	Utrecht	Zeeland	Zuid-Holland	Ministerie EZ (AMvB RR art.3.31)
Zoogdieren														
Aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Bosmuis*	<i>Apodemus sylvaticus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Bunzing	<i>Mustela putorius</i>	x	x	x		x	x				x	x	x	x
Dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Dwergspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Egel	<i>Erinaceus europaeus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x
Eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>						x1							
Gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Haas	<i>Lepus europeus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Hermelijn	<i>Mustela erminea</i>	x	x	x		x	x				x		x	x
Huisspitsmuis*	<i>Crocodyrus russula</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Molmuis	<i>Arvicola scherman</i>						x							
Ondergrondse woelmuis	<i>Pitymys subterraneus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x		x
Ree	<i>Capreolus capreolus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Steenmarter	<i>Martes foina</i>			x			x2							
Tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Veldmuis*	<i>Microtus arvalis</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Vos	<i>Vulpes vulpes</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Wezel	<i>Mustela nivalis</i>	x	x	x		x	x				x		x	x
Wild zwijn	<i>Sus scrofa</i>							x						
Woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Amfibieën en reptielen														
Bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Gewone pad	<i>Bufo bufo</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Hazelworm	<i>Anguis fragilis</i>						x3							
Kleine watersalamander	<i>Triturus vulgaris</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Levendbarende hagedis	<i>Zootoca vivipara</i>						x4							
Meerkikker	<i>Pelophylax ridibundus (Rana ridibunda)</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Middelste groene kikker / Bastaardkikker	<i>Pelophylax klepton esculentus (Rana esculenta)</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

* voor deze soorten daarnaast algemene vrijstelling in/op gebouwen en bijbehorende erven Wnb 3.10 3e lid

x1 = vrijstelling geldt in de periode maart- april en juli tot en met november

x2 = vrijstelling geldt in de periode 15 augustus tot en met februari

x3 = vrijstelling geldt in de periode juli, augustus en september

x4 = vrijstelling geldt in de periode 15 augustus tot en met 15 oktober

Opmerking bij Friesland: in de stukken wordt ook vrijstelling gegeven voor de mol, maar deze is niet beschermd onder de Wnb.

wettelijke belangen:		Drenthe	Flevoland	Friesland	Gelderland	Groningen	Limburg	Noord-Brabant	Noord-Holland	Overijssel	Utrecht	Zeeland	Zuid-Holland	Ministerie EZ (AMvB RR art.3.31)
3.10.2.a / Rnb 3.31.d	ikv RO en gebruik van gebieden	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
3.10.2.d	voorkomen onnodig lijden		x								x			
3.10.2.e / Rnb 3.31.b	ikv beheer of onderhoud landbouw of bosbouw	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x
3.10.2.f / Rnb 3.31.a	ikv beheer of onderhoud overig	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
3.10.2.g	ikv beheer of onderhoud landsch kwaliteiten bepaald gebied	x	x	x	x		x	x		x	x	x	x	
3.10.2.i / Rnb 3.31.c	bestendig gebruik					x								x
(geldt alleen voor amfibieën)	ikv bescherming wilde flora, fauna & habitats									x				

(Bron: Website Ecologica, december 2019).

Correspondentieadres
Abraham Teerlinkstraat 10
7424 DM Deventer

0570-597418
info@ecotierra.nl
www.ecotierra.nl

- Gedragscode

Voor regulier voorkomende werkzaamheden en ruimtelijke ontwikkeling kan een vrijstelling van de verbodsbepalingen mogelijk zijn als u handelt conform een goedgekeurde gedragscode. Het kan gaan om handelingen in het kader van bestendig beheer of onderhoud, bestendig gebruik en ruimtelijke ontwikkeling of inrichting. Zo is het onder de Wet natuurbescherming mogelijk om via een gedragscode Europees beschermde vogel- en andere dier- en plantensoorten vrij te stellen bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, mits er sprake is van een bij respectievelijk Vogelrichtlijn of Habitatrichtlijn genoemd belang.

In een gedragscode is beschreven hoe zorgvuldig gewerkt wordt opdat schade aan beschermde dieren en planten wordt voorkomen of tot een minimum beperkt.

Gedragscodes zijn bedoeld voor organisaties die in hun reguliere taken of activiteiten regelmatig met de wet te maken hebben. Elke sector kan een gedragscode opstellen en laten goedkeuren. Wanneer een gedragscode is goedgekeurd, kan eenieder die aantoonbaar in overeenstemming met de betreffende gedragscode handelt, zonder ontheffing de handelingen verrichten. Er kan gecontroleerd worden of er gehandeld wordt volgens de gedragscode. Dat dient aangetoond te worden; de bewijslast dat er correct wordt gehandeld ligt bij de initiatiefnemer.

Gedragscodes worden goedgekeurd door de Minister van EZ, in overleg met de provincies. De goedkeuring geldt voor een periode van maximaal vijf jaar.

- Ecologisch onderzoek laten uitvoeren

Voordat de beoogde ingreep kan plaatsvinden dient inzichtelijk gemaakt te zijn dat er door de ingreep geen overtreding zal plaatsvinden van de Wet natuurbescherming.

Meestal wordt eerst een zogenaamde quickscan (natuurtoets) flora en fauna uitgevoerd. Uit dit onderzoek dient naar voren te komen of er vervolgstappen genomen dienen te worden. De vervolgstappen kunnen bestaan uit een nader onderzoek, het nemen van mitigerende maatregelen en/ of het aanvragen van een ontheffing.

De bepalingen van de Wet natuurbescherming zijn alleen van toepassing als op of rondom de locatie waar de werkzaamheden gaan plaatsvinden beschermde planten en/of dieren voorkomen of als zich daar hun nesten, voortplantingsplaatsen of rustplaatsen bevinden.

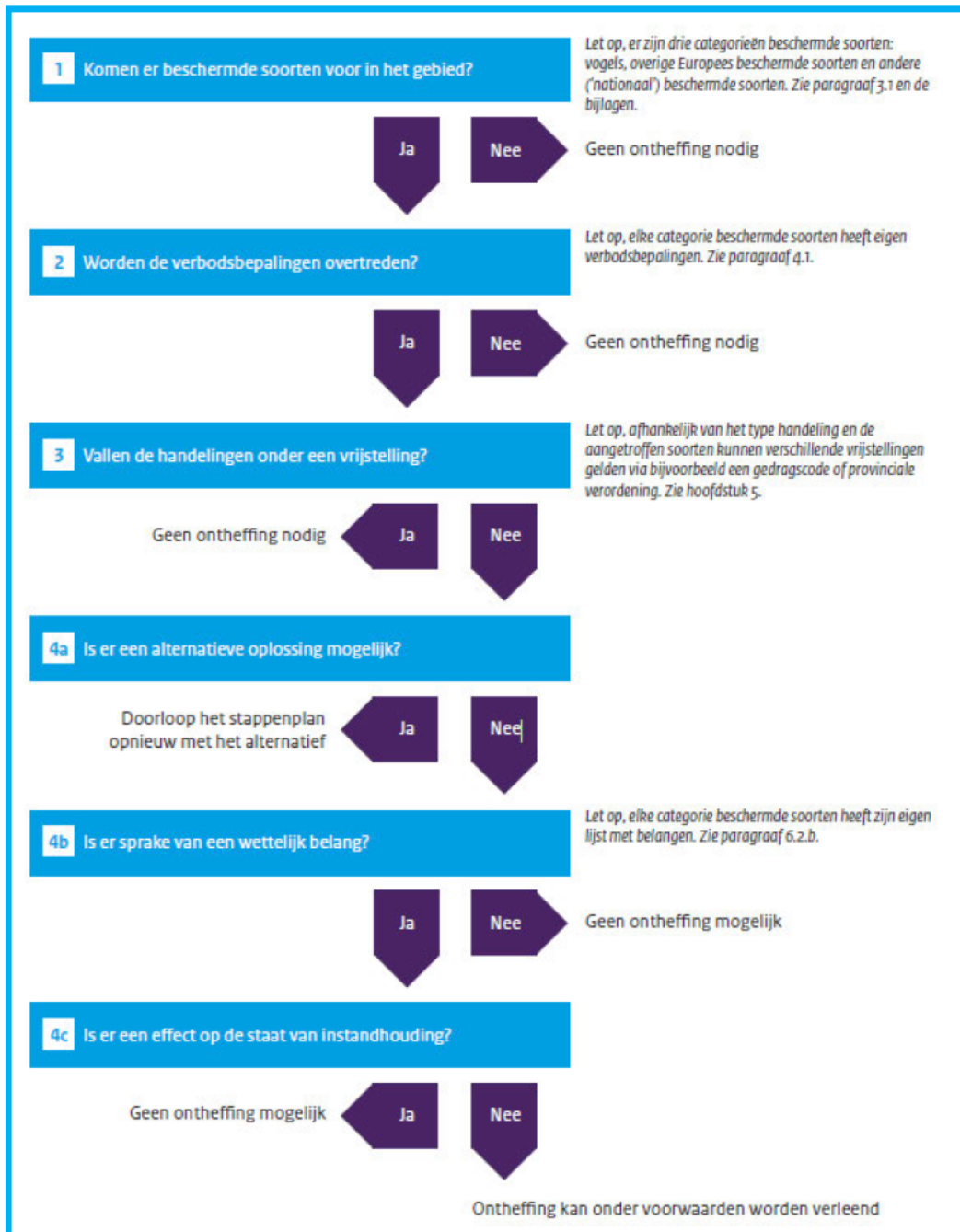
Het plangebied is het gebied waar de daadwerkelijke handeling wordt uitgevoerd. Afhankelijk van de kenmerken van de activiteit kunnen storende factoren ook optreden buiten het plangebied. Denk aan verstoring door geluid, waardoor bijvoorbeeld het verbod om soorten opzettelijk te verstoren wordt overtreden.

Hoe groot het onderzoeksgebied is hangt dan ook af van de invloedssfeer van de werkzaamheden. Het onderzoeksgebied is vaak groter dan het plangebied.

Andere leefgebieden van een diersoort, zoals foerageergebieden of vaste vliegroutes, worden volgens de uitleg van het Guidance document niet beschermd, tenzij deze samenvallen met de voortplantings- of rustplaatsen. Jurisprudentie maakt echter duidelijk dat in het geval van Habitatrichtlijnsoorten het zodanig verstoren van vaste vliegroutes en/of beschadigen van foerageergebied dat de soort om die reden deze vaste voortplantings- of rustplaatsen (die buiten het plangebied zijn gelegen) zal verlaten, wel onder het verbod van de Habitatrichtlijn valt).

De redenering hierbij is dat bij een dergelijke verstoring de ecologische functionaliteit van de voortplantings- of rustplaatsen niet meer gegarandeerd is. In deze gevallen is dan ook artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming van toepassing.

Het ministerie van Economische Zaken heeft een stappenprogramma opgesteld die door initiatiefnemers doorlopen dient te worden.

Bron: Brochure Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, ministerie EZ, versie 1.3 december 2016).

Natura2000 (gebiedsbescherming)

Gebieden die bescherming genieten zijn Natura2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden).

Handelingen binnen beschermde gebieden die de wezenlijke kenmerken van het gebied aantasten, zijn in principe verboden en worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Bij ruimtelijke ingrepen in de nabije omgeving van de beschermde gebieden moet worden bepaald in hoeverre de externe werking van de ingreep een effect heeft op het beschermde gebied. Indien er negatieve effecten te verwachten zijn, bijvoorbeeld door een toename van stikstofdepositie, dient er een vervolgonderzoek plaats te vinden.

Houtopstanden

De bescherming van houtopstanden is geregeld in hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming. Het is verboden houtopstanden geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, zonder voorafgaande melding bij de provincie. Een houtopstand is hierbij gedefinieerd als een eenheid van bomen of struiken met een oppervlakte van ten minste 1.000 vierkante meter of een rijbeplanting die meer dan 20 bomen omvat. De wet schrijft verder voor dat wanneer een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, de grond binnen drie jaar moet worden herbeplant. Bovenstaande bescherming geldt niet voor alle houtopstanden. De regels zijn niet van toepassing op houtopstanden op erven of in tuinen, op fruitbomen, op windschermen om boomgaarden, op naaldbomen bedoeld om te dienen als kerstbomen, op kweekgoed, op bepaalde beplantingen van wilgen of populieren, op bepaalde beplantingen bedoeld voor de productie van houtige biomassa en op houtopstanden binnen de, bij besluit van de gemeenteraad, vastgelegde grenzen van de bebouwde kom. Ook voor het dunnen van een houtopstand gelden de regels niet.

De provincie kan regels stellen ten aanzien van de meldingsplicht en de plicht tot herbeplanting. Ook kan de provincie een ontheffing verlenen ten behoeve van herbeplanting op andere grond. Verder kan de provincie ontheffing verlenen en kan de provincie bij verordening vrijstelling verlenen van zowel de meldingsplicht als de plicht tot herbeplanting.

Nationaal Natuur Netwerk/ Natuurnetwerk Nederland (NNN)

De bescherming van het Nationaal Natuurnetwerk/ Natuurnetwerk Nederland (NNN, de voormalige EHS) komt voort uit de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. Het netwerk kan in verschillende provincie andere benamingen hebben, zo heet de NNN in provincie Gelderland het Gelders Natuurnetwerk (GNN) en in Noord-Brabant het Natuurnetwerk Brabant (NNB).

Dit NNN is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. Het NNN kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur.

In het NNN liggen: bestaande natuurgebieden (waaronder Natura2000, gebieden waar nieuwe natuur aangelegd wordt, landbouwgebieden (beheerd volgens agrarisch natuurbeheer) en ruim 6 miljoen hectare grote wateren: meren, rivieren, de kustzone van de Noordzee en de Waddenzee.

In het netwerk geldt voor nieuwe ontwikkelingen het 'nee, tenzij'-principe. Ruimtelijke ingrepen zijn niet toegestaan, tenzij er geen alternatieven zijn. Ook moeten de ontwikkelingen een groot openbaar belang hebben. De schadelijke effecten van de activiteit op de natuur moeten bovendien worden gemitigeerd. De kernkwaliteiten en omgevingscondities vormen het

Correspondentieadres
Abraham Teerlinkstraat 10
7424 DM Deventer

0570-597418
info@ecotierra.nl
www.ecotierra.nl

toetsingskader. De initiatiefnemer dient onderzoek te doen naar eventuele significant negatieve effecten die een activiteit kan hebben op het NNN.

Overige natuurgebieden

Buiten de bescherming van de Wet natuurbescherming en het NNN bevinden zich ook natuurgebieden beschermd middels provinciaal beleid, veelal beschreven in Omgevingsplannen of Streekplannen. In dit provinciale beleid is de bescherming van bijvoorbeeld ganzenfoerageergebied en weidevogelgebied uitgewerkt.

Rode Lijst

Rode Lijst soorten zijn soorten die zijn opgenomen op officiële, door het parlement bekrachtigde en in de Staatscourant gepubliceerde, lijsten van soorten die gevoelig of kwetsbaar zijn of zelfs direct in hun voortbestaan bedreigd worden. De bedreigde dier- en plantensoorten op de Rode Lijsten hebben geen juridische status, tenzij ze ook in de wet zijn opgenomen.

De aanwijzing van nationale soorten is mede gebaseerd op de status die de soorten in de rode lijsten hadden ten tijde van het opstellen van de Wnb.

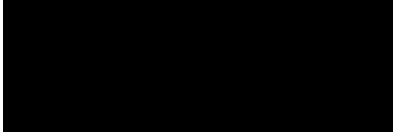

BIJLAGE 2

LIJSTEN BESCHERMDE SOORTEN

**Correspondentieadres
Abraham Teerlinkstraat 10
7424 DM Deventer**

**0570-597418
info@ecotierra.nl
www.ecotierra.nl**

Soorten beschermd onder paragraaf 3.2 van de Wet natuurbescherming (artikel 3.5 en 3.8)

Nederlandse naam	Ladijnse naam
Planten (4)	
Drijvende waterweegbree	Luronium natans
Groenknolorchis	Liparis loeselii
Kruidpendmoerasscherm	Aplium repens
Zomerschroeforchis	Spiranthes aestivale

Zoogdieren (terrestrisch) (8)	
Bever	Castor fiber
Hamster	Cricetus cricetus
Hazelmuis	Muscardinus avellanarius
Buraatsche lynx	Lynx lynx
Noordse woelmuis	Microtus oeconomus
Oever	Lutra lutra
Wilde kat	Felis silvestris
Wolf *)	Canis lupus

Vleermuizen (22)	
Bechsteins vleermuis	Myotis bechsteinii
Bosvleermuis	Nyctalus leisleri
Brandse vleermuis	Myotis brandtii
Franjesaart	Myotis nattereri
Gewone baardvleermuis	Myotis mystacinus ssp. mystacinus
Gewone dwergvleermuis	Pipistrellus pipistrellus
Gewone grootoorvleermuis	Plecotus auritus
Grijze grootoorvleermuis	Plecotus auricularis
Groete hoefijzerneus	Rhinolophus ferrumequinum
Groete rosse vleermuis	Nyctalus lasiopterus
Ingekorven vleermuis	Myotis emarginatus
Kleine dwergvleermuis	Pipistrellus pygmaeus
Kleine hoefijzerneus	Rhinolophus hipposideros
Laatzvlieger	Eptesicus serotinus
Meervleermuis	Myotis dasycneme
Mopsvleermuis	Barbastella barbastellus
Noordse vleermuis	Eptesicus nilssonii
Rosse vleermuis	Nyctalus noctula
Ruige dwergvleermuis	Pipistrellus nathusii
Tweekleurige vleermuis	Vesperugo murinus
Vale vleermuis	Myotis myotis
Waervleermuis	Myotis daubentonii

Zoogdieren marien (5)	
Brulvis	Phocoena phocoena
Gewone dolfin	Delphinus delphis
Tuimelaar	Tursiops truncatus
Witflankdolfin	Lagenorhynchus acutus
Witsnuitdolfin	Lagenorhynchus albobrochus

Vissen (2)	
Houting	Coregonus oxyrinchus
Sieper	Acipenser sturio

Amfibieën (8)	
Boomkikker	Hyla arborea
Geelbuikvuurpad	Bombina variegata
Hefkikker	Rana arvalis
Kamsalamander	Triturus cristatus
Knoflookpad	Pelobates fuscus
Poelkikker	Rana lessonae
Rugsireepad	Bufo calamita
Vroedmeesterpad	Alytes obstetricans

Reptielen (3)	
Gladde slang	Coronella asurtaca
Muurhagedis	Podarcis muralis
Zandhagedis	Lacerta agilis

Vlinders (7)	
Donker ptarmelblauwtje	Maculinea nausithous
Groete vuurvlinder	Lycaena dtpar
Moerasparelmoervlinder *)	Euphydryas auranta
Ptarmelblauwtje	Maculinea teletus
Teuntsbloempjlsaar	Proserpinus proserpinus
Tijlblauwtje *)	Maculinea arion
Zilverstreephoefbeestje *)	Coenonympha hero

Libellen (8)	
Bronslibbel *)	Oxygaster curdusii
Gaffelibbel	Ophlogomphus cecilia
Gevleete witsnuitlibbel	Leucorrhinia pectoralis
Groete glazenmaker	Aeshna viridis
Noordse winterjuffer *)	Sympecma paedisa
Oostelijke witsnuitlibbel *)	Leucorrhinia albifrons
Rivierrombout	Gomphus flavipes
Sterlijke witsnuitlibbel	Leucorrhinia caudalis

Kevers (5)	
Brede geelrandwaterroofkever	Dytiscus latidimus
Gescrepte waterroofkever	Graphoderus bilineatus
Heldenbok	Cerambyx cerdo
Juchdeerkever	Osmoderma eremita
Vermiljoenkever	Cucujus cinabarinus

Overige soorten (2)	
Bataafse stroommossel	Unio crassus
Platte schijfhoren	Anisus vorticulus

*) Soorten verdwenen uit Nederland maar die toch beschermd zijn op grond van artikel 3.5 en 3.8 omdat er een gereede kans op terugkeer bestaat

Soorten beschermd onder paragraaf 3.3 van de Wet natuurbescherming (artikel 3.10 en 3.11)

Nederlandse naam	Ladijnse naam
Planten (76)	
Akkerboerbloem *	Ranunculus arvensis
Akkerdoornzaad *	Tortilis arvensis
Akkerogeneroost *	Odonadies vernus vernus
Beklijende ogeneroost *	Euphrasia rosikortana
Berggamander *	Teucrium montanum
Bergnachtorchts *	Platanthera chlorantha
Blaasvaren	Cystopteris fragilis
Blauw gutchelheit *	Anagallis arvensis foemina
Bokkenorchis *	Himantoglossum hircinum
Bosboerbloem *	Ranunculus pol. nemorosus
Bosdravik *	Bromopsis r. benekenii
Brave hendrik *	Chenopodium bonus-henricus
Brede wolfsmelk *	Euphorbia platyphyllus
Breed wollegras *	Eriophorum latifolium
Brutnrode wespenorchis	Eptipactis aetnensis
Dennenorchis *	Goodyera repens
Dreps *	Bromus secalinus
Echte gamander *	Teucrium cham. germanicum
Franjgentiaan	Geniangelia ciliata
Geelgroene wespenorchis *	Eptipactis muelleri
Geplootde vrouwenmantel *	Alchemilla subcrenata
Gezande veldsla *	Valerianella densata
Gevlekt zonneroosje *	Tuberaria guttata
Glad biggenkruid *	Hypochaeris glabra
Gladde zegge *	Carex laevigata
Groene nachtorchts	Coeleoglossum viride
Groensteel *	Asplenium viride
Groote spiegelklokje *	Legousta speculum-venensis
Groete bosardbet *	Fragaria moschata
Groete leeuwenklauw *	Aphanes arvensis
Honingorchis	Hermidium monorchis
Kalkboerbloem *	Ranunculus polyanthus ssp. polyanthoides
Kalkkroon *	Centaurea calcitrapa
Karchuzeranjer *	Dianthus carthusianorum
Karwijnselste *	Selinum carvifolia
Kleinere ereprijs *	Veronica verna
Kleinere Schorsener *	Scorzera humilis
Kleinere wolfsmelk *	Euphorbia exigua
Kluwenklokje	Campanula glomerata
Knollathyrus *	Lathyrus linifolius
Knolspirea *	Filipendula vulgaris
Korensla *	Amorpha minima
Kranskroon *	Carum veridicillatum
Kruipdijm *	Thymus praecox
Lange zonnedaauw	Drosera longifolia
Liggende ereprijs *	Veronica prostrata
Moerasgamander *	Teucrium scordium
Muurbloem	Erysimum cheiri
Naakte lathyrus *	Lathyrus aphaca
Naaldenkervel *	Scandix peccan-venensis
Pijlscheefkelk	Arabis h. sagittata
Roggeleite *	Lilium bulbiferum croceum
Rood peperboompje *	Daphne mezereum
Rozenkranse *	Antennaria dioica
Ruw parelzaad *	Lithospermum arvense
Stofzaad *	Monotropa hypopitys
Scherpkruid *	Asperugo procumbens
Schubvaren	Cererach officinarum
Schubzegge *	Carex leptocarpa

Smalle raaf *	Galeopsis angustifolia
Sprei havikskruid *	Hieracium lacucella
Steenbraam *	Rubus saxatilis
Stijve wolfsmelk *	Euphorbia serotina
Tengere dijsel *	Carduus tenuiflorus
Tengere veldmuur *	Minuartia hybrida
Trosgamander *	Teucrium botrys
Veenbloembies *	Scheuchzeria palustris
Vliegenorchis	Ophrys insectifera
Vroege ereprijs *	Veronica praecox
Wilde averuit *	Arenaria c. campestris
Wilde ridderspoor *	Consolida regalis
Wilde weide *	Melampyrum arvense
Wolfskers *	Aeropyrum bella-donna
Zandwolfsmelk *	Euphorbia segutertana
Zinkvooltje	Viola lutea calamitaria
Zweede kornoelje *	Cornus suecica

Zoogdieren terrestrisch (31)	
Aardmuis	Microtus agrestis
Boommarter	Martes martes
Bosmuis	Apodemus sylvaticus
Bunzing	Musela pectoratus
Damhert	Dama dama
Das	Meles meles
Dwergmuis	Micromys minutus
Dwergspitsmuis	Sorex minutus
Edelhert	Cervus elaphus
Eekhoorn	Sciurus vulgaris
Egel	Eriaceus europaeus
Elkermuis	Elomys quercinus
Gewone bosspitsmuis	Sorex araneus
Groete bosmuis	Apodemus flavicollis
Haas	Lepus europaeus
Hermeltijn	Musela erminea
Hulspitsmuis	Crocidura russula
Konijn	Oryctolagus cuniculus
Molmuis *	Arvicola scherman
Ondergrondse woelmuis	Microtus subterraneus
Ree	Capreolus capreolus
Rosse woelmuis	Clethrionomys glareolus
Steenmarter	Martes foina
Tweekeurige bosspitsmuis	Sorex coronatus
Veldmuis	Microtus arvalis
Veldspitsmuis	Crocidura leucodon
Vos	Vulpes vulpes
Waterspitsmuis	Neomys fodiens
Wezel	Musela nivalis
Wild zwijn	Sus scrofa
Woelrat	Arvicola terrestris

Zoogdieren marien (2)	
Gewone zeehond	Phoca vitulina
Grijze zeehond	Halichoerus grypus

Amfibieën (8)	
Alpenwatersalamander	Triturus alpestris
Brune kikker	Rana temporaria
Gewone pad	Bufo bufo
Kleinere watersalamander	Triturus vulgaris
Meerkikker	Rana ridibunda
Middelse groene kikker	Rana klepton esculenta
Vinpoosalamander	Triturus helveticus
Vuursalamander	Salamandra salamandra

Reptielen (4)	
Adder	Vipera berus

Hazelworm	Angitia fragilis
Levendbarende hagedis	Lacerta vivipara
Ringslang	Natrix natrix

Vissen (6)	
Beekdonderpad	Cottus thienanus
Beekprik	Lampetra planeri
Eltis	Phoxinus phoxinus
Gestippelde alver	Alburnoides bipunctatus
Groete modderkrutper	Misgurnus fossilis
Kwabaal *	Loxia loxia

Vlinders (20)	
Aardbeetvlinder *	Pyrgus malvae
Bosparelmoevlinder *	Melitaea aethalia
Bruin dikkopje	Erynnis tages
Brune etkenpage *	Sagittaria filix
Duinparelmoevlinder *	Argynnis niobe
Genitaalblauwje *	Maculinea alcon
Groete parelmoevlinder *	Argynnis aglaja
Groete vos *	Nymphalis polychloros
Groete weerschijnvlinder *	Apatura iris
Iepenpage	Sagittaria w-album
Kleinere heivlinder *	Hipparchia satulina
Kleinere Ijvogelvlinder *	Limenitis camilla
Kommavvlinder *	Hesperia comma
Sleedoornpage *	Thecla beulata
Spiegeldikkopje *	Heteropterus morpheus
Veenbesblauwje *	Plebetus opifera
Veenbosparelmoevlinder	Boloria aquilonaris
Veenhooftbeetje	Coenonympha tullia
Veldparelmoevlinder	Melitaea cinxia
Zilveren maan *	Boloria selene

Libellen (8)	
Beekrombout *	Gomphus vulgatissimus
Bosbeekjuffer *	Calopteryx virgo
Donkere waterjuffer *	Coenagrion armatum
Gevlekte glanslibel *	Somaiaochlora flavomaculata
Gewone bronlibel *	Cordulegaster boltonii
Hoogveenglanslibel *	Somaiaochlora arcata
Kempense heidelibel *	Sympterygion depressiusculum
Speerwaterjuffer *	Coenagrion hastulatum

Kevers (1)	
Vliegende hert	Lucanus cervus

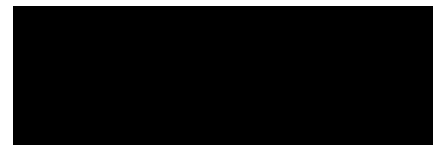
Overige soorten (1)	
Europese rivierkreeft	Asiacus asiaticus

* soort die geen wettelijke bescherming had onder de Flora- en faunawet

BIJLAGE 3

JAARROND BESCHERMDE NESTEN (CATEGORIE 1-4)

Mogelijk dat in de loop der tijd per provincie de lijst met jaarrond beschermde nesten wordt aangepast. Voor een actuele stand van zaken dient altijd de stand van zaken in de desbetreffende provincie bekeken te worden.

Categorie 1-4: jaarrond beschermd

Boomvalk	<i>Falco subbuteo</i>	4
Buizerd	<i>Buteo buteo</i>	4
Gierzwaluw	<i>Apus apus</i>	2
Grote gele kwikstaart	<i>Motacilla cinerea</i>	3
Havik	<i>Accipiter gentilis</i>	4
Huisemus	<i>Passer domesticus</i>	2
Kerkuil	<i>Tyto alba</i>	3
Oehoe	<i>Bubo bubo</i>	3
Ooievaar	<i>Ciconia ciconia</i>	3
Ransuil	<i>Asio otus</i>	4
Roek	<i>Corvus frugilegus</i>	2
Slechtvalk	<i>Falco peregrinus</i>	3
Sperwer	<i>Accipiter nisus</i>	4
Steenuil	<i>Athene noctua</i>	1
Wespendief	<i>Pernis apivorus</i>	4
Zwarte wouw	<i>Milvus migrans</i>	4

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.